

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 137.

Vydána dne 21. prosince 1922.

Obsah: (363. a 364.) 363. Nařízení, jímž se provádí zákon ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n. (novela k zákonu o požitcích válečných poškozenců), a nahrazuje nařízení vlády republiky Československé ze dne 4. května 1920, č. 346 Sb. z. a n. (prováděcí nařízení k zákonu o požitcích válečných poškozenců). — **364.** Zákon, jímž se povoluje dodatečný úvěr k podpoře nezaměstnaných a k čelení nezaměstnaností vůbec.

363.

Nařízení vlády republiky Československé ze dne 7. prosince 1922,

jímž se provádí zákon ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n. (novela k zákonu o požitcích válečných poškozenců), a nahrazuje nařízení vlády republiky Československé ze dne 4. května 1920, č. 346 Sb. z. a n. (prováděcí nařízení k zákonu o požitcích válečných poškozenců).

Podle zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., nařizuje se:

K článku I.

zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n. (k §§ 1—44 zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n.).

K § 1.

(1) Nárok na požitky podle zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., mají za podmínek stanovených tímto zákonem tyto osoby:

a) invalidé světové války, t. j. státní občané Československé republiky, jejichž výdělečná schopnost byla dočasně nebo trvale snížena aspoň o 20%, nebo kteří jí úplně pozbyli, a to pro poranění nebo nemoc získanou nebo zhoršenou

1. ve službě vojenské (následkem služby vojenské) konané za světové války;

2. při válečných úkonech (následkem válečných úkonů), k nimž byli povoláni za světové

války podle zákona ze dne 26. prosince 1912, č. 236 ř. z., případně uherského zák. čl. LXVIII. z roku 1912, anebo jako železniční zřízení;

3. v zajetí (následkem útrap v zajetí), do něhož upadli při vykonávání služby vojenské (válečných úkonů) anebo jako civilní zajatci či rukojmí;

b) vdovy (družky), sirotci (adoptivní sirotci) a předkové po státních občanech Československé republiky, kteří padli (zemřeli)

1. ve službě vojenské (následkem služby vojenské) konané za světové války;

2. při válečných úkonech (následkem válečných úkonů), k nimž byli povoláni za světové války podle zákona ze dne 26. prosince 1912, č. 236 ř. z., případně uherského zák. čl. LXVIII. z r. 1912, anebo jako železniční zřízení;

3. v zajetí (následkem útrap v zajetí), do něhož upadli při vykonávání služby vojenské (válečných úkonů) anebo jako civilní zajatci či rukojmí;

c) manželky (družky), děti (adoptivní děti) a předkové státních občanů Československé republiky, kteří se stali nevěstnými za okolností uvedených pod písmenem b).

(2) Za podmínek stanovených zákonem může býti důchod přičten

a) nevlastním nebo adoptivním rodičům, případně i pěstounům státních občanů Československé republiky, kteří padli (zemřeli) aneb se stali nevěstnými za okolností uvedených v odst. 1. pod písmenem b);

b) sourozencům státních občanů Československé republiky, kteří padli (zemřeli) aneb

se stali nezvěstnými za okolností uvedených v odst. 1. pod písmenem b) ;

c) manželkám, dětem a rodičům vojinů, kteří za světové války upadli do ruského zajetí a po válce se ke svým rodinám nevrátili zůstávše v cizině.

(3) Pod ustanovení zákona nespádají vojenští gázisté (čekatelé), poddůstojníci z povolání, invalidé-legionáři z řad mužstva, ženské ošetřovatelky, osoby přibrané k domobraneckým službám beze zbraně neb k službám podle zákona o válečných úkonech, pokud požívaly platu stanoveného pro vojenské gázisty, jakož i příslušníci těchto osob a pozůstalí po nich (§ 44 prováděného zákona a zákon ze dne 17. února 1922, č. 76 Sb. z. a n., o vojenských požitcích zaopatřovacích).

(4) Dobou světové války ve smyslu prováděného zákona jest rozuměti dobu ode dne 26. července 1914 do dne 28. února 1921.

(5) Podmínkou jak nároku (odst. 1.) na požitky válečných poškozců, tak přiřčení důchodu (odst. 2.) jest také u osob, vyjmenovaných v odst. 1. pod písmenem b) a c) a v odst. 2., československé státní občanství.

(6) Nárok na požitky mají však osoby, jmenované v odst. 1. pod písmenem b) a c) (případně může býti důchod přiřčen osobám jmenovaným v odst. 2.), které jsou státními občany československými, kterým by však požitky musely býti odepřeny jedině z toho důvodu, že osoba, od níž svůj nárok odvozují, byla cizím státním příslušníkem a československého státního občanství nemohla nabýti pouze proto, že v době počátku účinnosti příslušné mírové smlouvy (příslušného zákonného ustanovení) nebyla již na živu. Toto ustanovení platí pouze v tom případě, že osoby ty nemohou (nemohly bez vlastní viny obdržeti požitky obdobné požitkům válečných poškozců od státu, jehož státním občanem byla osoba, od níž odvozují svůj nárok.

(7) Zřekli-li se váleční poškozenci při výkonu práva opce nároku na důchod, může v případech zvláštního zřetele hodných ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem financí a vnitra na základě článku II., odst. 2., zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., přiznati jim důchod, jedná-li se o vdovy nebo sirotky, případně manželky nebo děti nezvěstných.

(8) Od podmínky státního občanství československého buď u válečného poškozence samotného, anebo u osoby, od níž se nárok odvozuje, upouští zákon v těchto případech:

a) Jde-li o příslušníky zahraničních vojsk československých a jejich pozůstalé, není-li o ně jinak zákonem postaráno (§ 1, odst. 2., zákona). Zákonem tím jest míněn zákon ze dne 17. února 1922, č. 76 Sb. z. a n.

b) Sirotčí důchod může býti ministerstvem sociální péče v dohodě s ministerstvem financí přiřčen také sirotkům, jichž nemanželský otec nebyl československým státním občanem, jichž matka jest však státní občankou československou (§ 21, odst. 2., zákona). Budou-li uzavřeny úmluvy, o nichž se zmiňuje § 21, odst. 2., zákona, bude platiti totéž o sirotcích, jichž nemanželská matka není československou státní občankou, jichž nemanželský otec jest však státním občanem československým.

K § 2.

a) Příjem.

(1) Příjmem ve smyslu zákona se rozumí příjem, tvořící základ pro ukládání daně z příjmu, tedy příjem po odpočtu srážek připuštěných zákony o daních z příjmu. Úřady pro péči o válečné poškozence zjistí příjem válečného poškozence dotazem u berní správy, anebo nebyla-li daň z příjmu pro dotyčný rok vyměřena, vlastním šetřením, řídíce se zásadami platnými pro zjišťování základu pro ukládání daně z příjmu, tedy s odpočtem všech srážek připuštěných zákony o dani z příjmu. Zemský úřad pro péči o válečné poškozence může provést šetření vlastní i v případě, že byla daň z příjmu pro dotyčný rok vyměřena, nepodává-li výměr daně vhodný podklad pro zjištění příjmu k účelům prováděného zákona.

(2) Kde se mluví v tomto nařízení o dani z příjmu, rozumí se tím na Slovensku a v Podkarpatské Rusi daň důchodková, upravená zákonem ze dne 12. srpna 1921, č. 294 Sb. z. a n.; kde se mluví o berní správě, finanční ředitelství.

(3) Rozhodujícím jest roční příjem docílený v kalendářním roce předcházejícím roku, v němž se jedná o přiznání (§ 30 zákona) neb zastavení (§ 31 zákona) důchodu.

(4) Netrval-li příjem válečného poškozence ještě celý rok a je-li odůvodněno očekávání, že potrvá také příští rok, bude příjem rozhodný pro výměr požitků čítán na základě poměrného příjmu vztaženého na celý rok. Na př.: Příjem válečného poškozence, jenž byl zaměstnán teprve posledních 6 měsíců v roce, a to s měsíčním platem 300 Kč, dlužno

čítati na celý rok penízem 3600 Kč (12×300 Kč), je-li odůvodněno očekávání, že příjem válečného poškozenec potrvá také příští rok. Jinak bude pro dotyčný rok započítán pouze příjem v něm skutečně dosažený, ve výši uvedeném příkladě dlužno tedy čítati jako příjmem válečného poškozenec na celý rok částku 1800 Kč (6×300 Kč).

(5) Měl-li válečný poškozenec v jednom kalendářním roce příjem, jenž nedosahoval hranice vylučující nárok na důchod, a stoupne-li v druhém kalendářním roce jeho příjem tou měrou, že počítán na celý rok přesahuje onu hranici, jest okolnost ta pro dotyčný kalendářní rok bez vlivu. Měl-li pak válečný poškozenec v jednom kalendářním roce příjem, jenž přesahoval hranici, vylučující nárok na požitky, a přestane-li neb klesne-li v druhém kalendářním roce příjem jeho tou měrou, že na celý rok počítán nedosahuje již oné hranice, na př. sklesne-li samojediný příjem ze služného (mzdy) pod ročních 12.000 Kč, je okolnost ta pro dotyčný kalendářní rok rovněž bez vlivu a přísluší nárok na požitky teprve pro příští kalendářní rok. Pouze v případě, kdy jest prokázáno, že výživa válečného poškozenec nebo jeho rodiny jest klesnutím příjmu anebo úplným jeho zaniknutím ohrožena, může k žádosti válečného poškozenec Zemský úřad pro péči o válečné poškozenec přiznati důchod pro zbývající část roku. Výživa se nepokládá za ohroženu, vyplácí-li se válečnému poškozenec podpora v nezaměstnanosti, anebo jsou-li jemu či jeho příslušníkům poskytovány dávky podle zákona o pojištění dělníků pro případ nemoci. Výplata důchodu přestane v tomto případě ihned, jakmile se zjistí, že příjem válečného poškozenec dosáhl hranice podle § 2 zákona, anebo že výživa jeho či jeho rodiny není ohrožena. Ustanovení tohoto odstavce nevztahují se na příjmy uvedené v § 4 zákona (§ 4, odst. 3. a 12., tohoto nařízení).

(6) Má-li válečný poškozenec jediné příjem plynoucí z činnosti hospodářsky nesamostatné, započítává se tento příjem pouze polovičkou; hranice uvedená v § 2, odst. 1., zákona, při které má ještě nárok na nezkrácené požitky, považuje se tedy při takovém příjmu za dosaženu až ve výši ročních 12.000 Kč.

(7) Má-li válečný poškozenec příjem smíšený, t. j. příjem plynoucí jednak z činnosti hospodářsky samostatné, jednak z činnosti hospodářsky nesamostatné, dlužno při stanovení hranice té připočísti k příjmu z činnosti hospodářsky samostatné pouze polovičku

příjmu z činnosti hospodářsky nesamostatné. (Hranice jest dosažena na př. u válečného poškozenec, jenž má 8000 Kč ročního služného [mzdy] — započítává se pouze polovičkou, t. j. 4000 Kč — a 2000 Kč ročního příjmu z domu, polností, živnosti neb kapitálu.)

b) Osoby, jejichž příjem se připočítává k příjmu válečného poškozenec.

(1) K příjmu válečného poškozenec se připočítává

a) příjem všech osob, k jejichž výživě jest válečný poškozenec povinen přispívati a jež s ním bydlí ve společné domácnosti;

b) onen díl příjmu rodičů anebo předků válečného poškozenec, jenž vypočten podle počtu členů rodiny by na něj připadl, jsou-li rodiče (předkové) povinni přispívati k výživě válečného poškozenec.

(2) Také pro zjišťování příjmu těchto osob platí zásady uvedené v § 2, oddílu a), tohoto nařízení, zejména platí zásada, že rozhodujícím jest příjem docílený v kalendářním roce předcházejícím roku, v němž se jedná o přiznání neb zastavení důchodu. Rovněž přibude-li anebo odpadne-li během roku některá osoba, jejíž příjem se započítává do příjmu válečného poškozenec (na př. sňatkem, příp. úmrtím a pod.), jest okolnost ta pro dotyčný kalendářní rok bez vlivu.

(3) Válečný invalida má za předpokladů níže uvedených podle platných předpisů povinnost přispívati k výživě těchto osob:

manželky po dobu manželství a po dobu sporu o rozvod neb rozloučení;

rozvedené neb rozloučené manželky, nebylo-li ve smlouvách stanoveny žádné zaopatření a nastalo-li rozvedení neb rozloučení bez její viny anebo přiznal-li soud nárok na alimentaci; manželky v obapolné shodě rozvedené, nevzdala-li se při rozvodu výživy;

k výdělků nezpůsobilých manželských a legitimovaných potomků a takových, kteří pocházejí z neplatného manželství, byla-li překážka manželství jednomu neb oběma manželům bez jejich viny neznáma, pokud nestačí příjmy z vlastního jmění k výživě;

k výdělků nezpůsobilých nemanželských dětí, pak vnuků po manželských dětech, pokud nestačí jejich vlastní příjmy k výživě (u vnuků kromě toho, pokud vlastní rodiče sami jsou nemajetní);

k výdělku nezpůsobilých adoptovaných dětí, pokud nestačí příjmy z vlastního jejich jmění k výživě a pokud smlouva o adopci neustanovuje jinak;

k výdělku nezpůsobilých manželských rodičů a děda a báby a k výdělku nezpůsobilé nemanželské matky, pokud nestačí příjmy z vlastního jejich jmění k výživě.

(4) Žena požívající důchodu vdovského má za předpokladů níže uvedených podle platných předpisů povinnost přispívati k výživě těchto osob:

k výdělku nezpůsobilých potomků, pokud nestačí příjmy z vlastního jejich jmění k výživě (u vnuků kromě toho, pokud vlastní rodiče sami jsou nemajetní);

k výdělku nezpůsobilých manželských rodičů a děda a báby a k výdělku nezpůsobilé nemanželské matky, pokud nestačí příjmy z vlastního jmění k výživě.

(5) K výživě válečného poškozence, pokud se nemůže sám živiti, jsou podle platných předpisů povinni přispívati jeho rodiče; v první řadě jest to povinností manželského nebo nemanželského otce (případně dědiců nemanželského otce), v druhé řadě (když otec jest bez prostředků, nebo zemře anebo nejsou tu dědicové nemanželského otce) přechází tato povinnost na matku, dále na předky s otcovy strany a konečně na předky s matčiny strany. Při nemanželském dítěti nemají této povinnosti předkové s otcovy strany.

(6) Zda jest příjem na základě § 2, odst. 2. a 3., zákona válečnému poškozenci započítáný míti za příjem z činnosti hospodářsky samostatné či nesamostatné, řídí se podle toho, zda lze příjem osob uvedených v předchozích odstavcích pokládati za příjem z činnosti hospodářsky samostatné či nesamostatné. Na př.: Válečný invalida nemající vlastního příjmu žije u rodičů, kteří pro jeho neschopnost k práci jsou povinni jej podporovati a kteří jsou povinni se starati mimo něj ještě o dvě děti. (Přijde tedy podle § 2, odst. 3., zákona v úvahu pět osob: válečný poškozenec sám, oba rodiče a obě jejich další děti.) Činili-li v tomto případě příjem rodičů z činnosti hospodářsky samostatné 20.000 Kč, má se za to, že válečný poškozenec má příjem 4000 Kč z činnosti hospodářsky samostatné ($20.000 : 5 = 4000$).

(7) Aby bylo lze použití ustanovení § 2, odst. 3., zákona, zjistí úřady pro péči o válečné poškozence, zda mají rodiče (předkové) skutečně povinnost přispívati k výživě váleč-

ného poškozence, t. j. zda válečný poškozenec nemůže se sám živiti buď pro vadu tělesnou neb duševní anebo pro nemožnost naléztí zaměstnání.

c) Příjem převyšující maximální hranici.

(1) Podle ustanovení § 2, odst. 1., zákona jest válečnému poškozenci, jehož příjem sice přesahuje hranici 6000 Kč, jest však menší nežli součet ze 6000 Kč a z důchodu, jenž by válečnému poškozenci jinak příslušel, přiznati důchod v částce doplňující tento součet; totéž platí o hranici zvýšené v důsledku ustanovení § 3 zákona. Jest tedy válečnému poškozenci, jehož příjem přesahuje uvedenou hranici, důchod zkrátiti, případně zcela odňati, tak aby součet jeho příjmu a zkráceného důchodu nepřesahoval částky utvořené z hranice a z nezkráceného důchodu.

(2) Další případné požitky podle zákona (drahotní přírážka podle § 42, příplatky na manželku a na děti podle § 10, zvýšení důchodu invalidy zcela bezmocného podle § 9, příplatek vdově zcela neschopné k výdělku podle § 17, odst. 3., zákona) jest počítati ze základního důchodu, jenž by válečnému poškozenci jinak příslušel, a pokud není základní důchod v důsledku zásady uvedené v předšlém odstavci zcela odňat, jest je vyplácti nezkráceně. Je-li již v důsledku této zásady důchod zcela odňat, jest tyto další požitky přiměřeně zkrátiti, případně zcela odňati, tak aby nebyla překročena částka utvořená z hranice a z těchto požitků nezkrácených, včetně důchodu.

(3) Má-li válečný poškozenec nárok současně na více těchto vedlejších požitků, zkracují, případně odnímají se v pořadí uvedeném v předchozím odstavci: v první řadě se zkrátí drahotní přírážka, kdežto ostatní případné požitky se vyplácejí nezkráceně; je-li také drahotní přírážka zcela odňata, zkracuje se (odnímá) dále příplatek na manželku, pak příplatek na dítě a konečně zvýšení důchodu podle § 9 zákona (u invalidů), případně příplatek podle § 17, odst. 3., zákona (u vdov). Vůbec žádný požitek nepřisluší válečnému poškozenci teprve v tom případě, kdy příjem válečného poškozence se rovná částce utvořené součtem hranice uvedené v § 2, odst. 1., zákona a všech požitků nezkrácených (včetně důchodu), jež by válečnému poškozenci příslušely, kdyby nebylo ustanovení § 2, odst. 1., zákona.

Příklady:

(4) Válečnému invalidovi, jehož výdělečná schopnost jest snížena o 85% a jenž má roční příjem 6600 Kč z činnosti hospodářsky samostatné, jest přiznati na invalidním důchodu ročních 1800 Kč ($6000 + 2400 - 6600 = 1800$). K tomu přísluší další požitky počítané z důchodu, který by invalidovi jinak příslušel, t. j. z částky 2400 Kč, tedy vyplácí-li se drahotní přírážka ve výši 50%, 1200 Kč na této přírážce. Má-li tento válečný invalida roční příjem 8400 Kč z činnosti hospodářsky samostatné, nepřísluší mu invalidní důchod vůbec, poněvadž součet z hranice podle § 2 zákona a z důchodu, jenž by mu jinak příslušel, činí právě 8400 Kč. Na drahotní přírážce mu však přísluší celých 1200 Kč. Má-li invalida 9000 Kč ročního příjmu z činnosti hospodářsky samostatné, obdrží pouze 600 Kč ročně na drahotní přírážce, což sečteno s jeho příjmem ($9000 + 600 = 9600$) dosahuje právě částky utvořené z hranice dle § 2 zákona a z nezkrácených požitků (včetně důchodu), jež by mu jinak příslušely ($6000 + 2400 + 1200 = 9600$). Při příjmu ročních 9600 Kč nebo více z činnosti hospodářsky samostatné nepřísluší mu vůbec žádný požitek podle zákona o požitcích válečných poškozenců, poněvadž jeho příjem se v tomto případě rovná součtu hranice a požitků, jež by mu jinak příslušely ($6000 + 2400 + 1200 = 9600$).

(5) Obdobně jest tomu při příplatech na děti a na manželku (v tomto případě ovšem zakládá se výpočet na hranici podle § 3 zákona zvýšené), jakož i při jiných případných dalších požitcích. Na př.: Má-li válečný invalida s výdělečnou schopností sníženou o 85%, ženatý, s 1 dítětem, roční příjem 8000 Kč z činnosti hospodářsky samostatné, jest mu přiznati na invalidním důchodu ročních 1600 Kč ($7200 + 2400 - 8000 = 1600$) a mimo to, vyplácí-li se drahotní přírážka ve výši 50%, 1200 Kč na této přírážce, dále příplatek na manželku 240 Kč a příplatek na dítě 240 Kč, tedy celkem na všech požitcích 3280 Kč ročně. Má-li však v daném případě invalida roční příjem 11.000 Kč z činnosti hospodářsky samostatné, nepřísluší mu v důsledku uvedené zásady ani důchod, ani drahotní přírážka, nýbrž pouze 40 Kč na příplatku na manželku a nezkrácený příplatek na dítě 240 Kč, tedy celkem 280 Kč ročně, což sečteno s jeho příjmem dosahuje právě částky utvořené z hranice a ze všech požitků nezkrácených, včetně důchodu ($7200 + 2400 + 1200 + 240 + 240 = 11.280$ Kč). Má-li v daném pří-

padě válečný invalida 11.280 Kč nebo více ročního příjmu z činnosti hospodářsky samostatné, nepřísluší mu vůbec žádný požitek, poněvadž se jeho příjem v tomto případě rovná částce utvořené z hranice a ze všech požitků nezkrácených (včetně důchodu).

(6) Má-li vdova starší 55 let, která pečuje o 2 vlastní nezaopatřené děti mladší 16 let, roční příjem 8000 Kč z činnosti hospodářsky samostatné, má nárok na 100 Kč ročně vdovského důchodu ($7200 + 900 - 8000 = 100$). K tomu jí přísluší na dalších požitcích nezkráceně: 450 Kč na drahotní přírážce a nezkrácený příplatek 200 Kč ročně. Má-li tato vdova příjem 8600 Kč ročně z činnosti hospodářsky samostatné, nepřísluší jí ani důchod ani drahotní přírážka, nýbrž pouze na uvedeném příplatku 150 Kč ročně, což sečteno s jejím příjmem dosahuje právě částky utvořené z hranice a ze všech nezkrácených požitků, včetně důchodu ($7200 + 900 + 450 + 200 = 8750$). Má-li vdova v daném případě ročního příjmu 8750 Kč z činnosti hospodářsky samostatné, nepřísluší jí vůbec žádný požitek.

(7) Má-li sirotek, ztrativší oba rodiče, ročního příjmu 6500 Kč z činnosti hospodářsky samostatné, přísluší mu podle těchto zásad pouze 100 Kč na důchodu a 300 Kč nezkrácené drahotní přírážky, tedy celkem 400 Kč ročně, což sečteno s jeho příjmem dosahuje právě částky utvořené z hranice a ze všech požitků, včetně důchodu ($6000 + 600 + 300 = 6900$). Při ročním příjmu 6900 Kč z činnosti hospodářsky samostatné by mu nepříslušel vůbec žádný požitek.

(8) Jestliže během času některý z dalších požitků odpadne či se změní, anebo přibude-li jiný další požitek (na př. jinou úpravou drahotní přírážky, úmrtím či narozením dítěte a pod.), změní se ihned příslušným způsobem výše uvedený výpočet, při čemž ovšem nutno přihlížeti k tomu, zda se snad nezmění hranice v důsledku ustanovení § 3 zákona. Má-li na př. v případě uvedeném výše v odst. 5. válečný invalida roční příjem 11.000 Kč z činnosti hospodářsky samostatné, takže pobírá 40 Kč na příplatku na manželku a nezkrácený příplatek na dítě 240 Kč, celkem 280 Kč ročně, a narodí-li se mu druhé dítě, má od 1. dne měsíce následujícího po narození dítěte nárok na požitky 1120 Kč ročně, a sice dvojnásobný nezkrácený příplatek na děti 480 Kč, nezkrácený příplatek na manželku 240 Kč a 400 Kč na drahotní přírážce ($7800 + 2400 + 1200 + 3 \times 240 - 11.000 = 1120$).

(^o) Výše uvedené zásady platí rovněž, jde-li o příjem plynoucí z činnosti hospodářsky nesamostatné; příjem tento se ovšem v důsledku ustanovení § 2, odst. 4., zákona započítává vždy polovičkou. Má-li na př. 100%ní válečný invalida roční příjem 12.200 Kč, plynoucí z činnosti hospodářsky nesamostatné, dlužno mu přiznati invalidní důchod 2300 Kč

$$\left(\frac{12.000}{2} + 2400 - \frac{12.200}{2} = 6000 + 2400 - 6100 = 2300 \right).$$

d) Činnost hospodářsky nesamostatná.

Příjmem z činnosti hospodářsky nesamostatné dlužno rozuměti příjem, plynoucí z poměru námezdního, ať již veřejno- či soukromoprávního, ať jest zaměstnavatelem kdokoli (stát či obec či jiná osoba právnická či osoba fyzická). Za takový příjem se nepočítá příjem plynoucí z důvodu spoluvlastnictví a poměru společenského.

e) Výpočet příjmu válečných poškozenců bydlících v cizině.

Pokud jest potřebí podle předchozích ustanovení přepočítávati při zjišťování příjmu válečných poškozenců bydlících v cizině částky uvedené v cizí měně na měnu československou, určí ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem financí čas od času, v jakém poměru jest je přepočítávati.

K § 3.

(1) Žijí-li s válečným poškozencem ve společné domácnosti osoby, k jejichž výživě válečný poškozenec podle zákona jest povinen přispívati a skutečně přispívá, zvyšuje se částka uvedená v § 2 zákona (t. j. 6000 Kč buď skutečného příjmu, jde-li o příjem z činnosti hospodářsky samostatné, anebo předpokládaného příjmu po redukci provedené podle § 2, odst. 4., zákona, jde-li o příjem plynoucí z činnosti hospodářsky nesamostatné) o 10%, tedy o 600 Kč za každou jednotlivou takovou osobu, nejvýše však o 4000 Kč ročně, v případech zvláštního ohledu hodných o 5000 Kč ročně.

(2) Příklad: Má-li válečný invalida manželku a dítě, tvoří roční příjem 7200 Kč ($6000 + 2 \times 600$) všeobecnou hranici, při které má ještě nárok na nezkrácený invalidní důchod; ovšem započítává se podle § 2, odst. 2., zákona do příjmu manželova případný příjem manželky a dítěte. Jde-li o invalidu, jehož příjem, jakož i případný příjem man-

želky a dítěte plyne veskrze z činnosti hospodářsky nesamostatné, pokládá se tato hranice za dosaženu až při ročním příjmu 14.400 Kč, neboť jest podle § 2, odst. 4., zákona započítati tento příjem pouze polovičkou, t. j. právě 7200 Kč.

(3) Při příjmu smíšeném (jednak z činnosti hospodářsky samostatné, jednak z činnosti hospodářsky nesamostatné) postupuje se podle obdoby § 2, oddílu a), odst. 7., tohoto nařízení. Na př. má-li válečný invalida, ženatý, otec jednoho dítěte, 10.000 Kč roční mzdy a jeho manželka, k jejíž výživě on přispívá, 2200 Kč ročního příjmu ze samostatné živnosti, považuje se ona hranice za dosaženu, neboť z jeho mzdy se započítá pouze polovička, t. j. 5000 Kč ($5000 + 2200 = 7200$).

K § 4.

(1) Příjem z podniků uvedených v § 4, odst. 1., zákona jest příjmem z činnosti hospodářsky samostatné. Pro zjišťování a započítávání tohoto příjmu platí všeobecné zásady [§ 2, oddíl a) a b), tohoto nařízení], přičemž ovšem pro použití § 4 zákona přicházejí v úvahu pouze příjmy, které pocházejí přímo z těchto podniků. Naproti tomu nepřicházejí v úvahu příjmy, které pocházejí z nějaké činnosti vedlejší, provozované sice současně s některým z uvedených podniků, nikoliv však přímo z něho. Takovéto příjmy jest posuzovati podle zásad všeobecných (§ 2 zákona a tohoto nařízení). Na př. do příjmu z trafiky, rozhodného podle § 4 zákona, se započítává pouze příjem z prodeje tabákových výrobků, kolků, poštovních cenin a smének, nikoliv případný příjem z prodeje na př. jiných kuřáckých potřeb, novin, papíru atd., jenž se započítává pouze do všeobecné hranice podle § 2 zákona.

(2) Při zjišťování příjmu z trafiky jest třeba si vyžádati též vyjádření příslušných finančních úřadů.

(3) Je-li některý z uvedených podniků válečnému poškozeneci propůjčen (odňat), provede se změna vyplývající z toho pro požitky dotyčného válečného poškozence dle možnosti ihned od 1. dne měsíce následujícího propůjčení (odnětí) podniku.

(4) Pro příjem z uvedených podniků platí všeobecná hranice, vylučující z nároku na důchod podle § 2 zákona (případně hranice zvýšená podle § 3 zákona). Teprve v případě, že příjem z uvedených podniků nedosahuje této hranice, přichází k platnosti ustanovení § 4, odst. 1., zákona, totiž že válečný poškozenec

má nárok na důchod pouze tenkrát a poté, když a pokud příjem z uvedených podniků nepřevyšuje o 100% požitků, jež by mu jinak dle tohoto zákona příslušely. Na př.: Má-li válečný invalida s výdělečnou schopností sníženou o 50%, ženatý, otec jednoho dítěte, čistého příjmu z trafiky 1530 Kč ročně nebo méně, má nárok na nezkrácené požitky, t. j. ročních 1530 Kč (900 Kč důchodu, 450 Kč drahovní přírážky, 180 Kč příplatků na dítě a na manželku). Má-li v uvedeném případě válečný invalida čistého příjmu z trafiky ročních 2000 Kč, přísluší mu na požitcích pouze ročních 1060 Kč (180 Kč jako nezkrácený příplatek na dítě a na manželku, drahovní přírážka 450 Kč a 430 Kč na důchodu), neboť jest v tomto případě požitky válečného poškození zkrátiti o částku, o kterou jest jeho příjem větší než požitky válečného poškození (1530 — [2000—1530] = 1060). Má-li tento invalida čistého příjmu z trafiky ročních 3060 Kč, nepřislušejí mu v důsledku ustanovení § 4, odst. 1., zákona vůbec žádné požitky (1530 — [3060—1530] = 0). O pořadí požitků v případě jejich zkracování či odnímání platí § 2, oddíl c), odst. 2. a 3., o změně požitků § 2, oddíl c), odst. 8., tohoto nařízení.

(5) Má-li válečný poškozenec současně příjem jak z některého podniku, jmenovaného v § 4, odst. 1., zákona, tak z jiného pramene, sčítá se obojí příjem, při čemž ovšem příjem z činnosti hospodářsky nesamostatné se započítává vždy pouze polovičkou (§ 2, odst. 4., zákona). Pro součet obojího příjmu platí rovněž všeobecná hranice podle §§ 2 a 3 zákona. Teprve v případě, je-li tento součet menší než uvedená hranice, přichází v úvahu ustanovení § 4, odst. 1., zákona. Na př. má-li v případě, uvedeném v předchozím odstavci, válečný invalida ročního příjmu z trafiky 1530 Kč nebo méně a 5500 Kč nebo méně jiného příjmu z činnosti hospodářsky samostatné, příslušejí mu nezkrácené požitky 1530 Kč ročně, poněvadž součet obojího příjmu (7030 Kč) jest menší než všeobecná hranice, vylučující z nároku na důchod (v tomto případě 7200 Kč) a příjem z trafiky nevylučuje nároku na požitky. Má-li v tomto případě válečný invalida ročního příjmu z trafiky 2000 Kč a jiného příjmu z činnosti hospodářsky samostatné 4000 Kč nebo více, přísluší mu na požitcích, ačkoli součet obojího příjmu (6000 Kč) jest menší než všeobecná hranice, vylučující z nároku na důchod, pouze ročních 1060 Kč, neboť v tomto případě přichází k platnosti ustanovení § 4, odst. 1., zákona a jest požitky válečného poškození zkrátiti o částku, o kte-

rou jest jeho příjem větší než požitky válečného poškození.

(6) Ustanovení předchozích odstavců platí obdobně též pro příjmy z výslužných anebo zaopatřovacích požitků, uvedených v § 4, odst. 1., zákona, s tím ovšem rozdílem, že se tyto příjmy pokládají za příjmy z činnosti hospodářsky nesamostatné a započítávají se tedy vždy polovičkou. Na př.: Utrpěl-li státní zřízenec, jenž byl povolán k vojenské službě válečné, v této službě poranění, následkem něhož byl dán do výslužby s výslužnými požitky ročních 3600 Kč, a je-li jeho výdělečná schopnost snížena o 50%, má nárok na 900 Kč ročních požitků válečného poškození (450 Kč drahovní přírážky a 450 Kč na důchodu), neboť jest v tomto případě požitky válečného poškození zkrátiti o částku, o kterou jest jeho příjem z výslužných požitků (započítán polovičkou) větší než požitky válečného poškození $(1350 - [\frac{3600}{2} - 1350] = 900)$.

Měl-li by v daném případě válečný invalida ročního příjmu 5400 Kč z výslužných požitků, nepřislušely by mu vůbec žádné požitky válečných poškozených $(1350 - [\frac{5400}{2} - 1350] = 0)$.

Měl-li by v daném případě tento invalida ročního příjmu 2700 Kč z výslužných požitků, příslušejí mu celé požitky válečného poškození $(1350 - [\frac{2700}{2} - 1350] = 1350)$.

(7) Ustanovení tato platí rovněž pro válečného invalidu, jenž byl povolán do válečné služby vojenské již jako civilní státní penista.

(8) Příjmy z výslužných neb zaopatřovacích požitků, příslušející válečnému poškození z pensijních (provisních) fondů státních drah (postátněných železnic), sluší považovati za příjmy pro přiznání důchodu válečného poškození na roveň postavené „příjmům z výslužných nebo zaopatřovacích požitků, příslušejících válečnému poškození od státu, země, kraje, obce nebo veřejného fondu, jakož i z pensijního (provisního) fondu soukromé dráhy sloužící veřejné dopravě“.

(9) Zemskému úřadu pro péči o válečné poškození se ukládá, aby v případech, kdy vznikne domněnka, že válečný poškozenec požívá odpočivných platů, případně zaopatřovacích požitků dle odstavce 6. až 8., dorozuměl se před poukázáním požitků válečných poškozených s likvidaturou, poukazující dotyčné odpočivné nebo zaopatřovací požitky, zda vyplácí tyto požitky, v jaké výši a za které osoby.

(10) Pro válečné poškozence, přijaté do veřejných služeb anebo služeb soukromé dráhy za okolností, uvedených v § 4, odst. 2., zákona, platí tato ustanovení:

1. Nepřevyšují-li jejich služební požitky (peněžité i naturální) 6000 Kč ročně, mají nárok na požitky válečných poškozenců za podmínek, platných pro ostatní válečné poškozence.

2. Převyšují-li jejich služební požitky (peněžité i naturální) ročních 6000 Kč a jsou-li aspoň z 50% neschopni k výdělku, mají nárok na polovici důchodu, jenž by jim jinak příslušel. Další případné požitky [§ 2, oddíl c), odst. 2., tohoto nařízení] počítají se z této polovicky důchodu.

3. Převyšují-li jejich služební požitky (peněžité i naturální) ročních 6000 Kč a jsou-li méně než z 50% k výdělku neschopni, nepřislušejí jim vůbec žádné požitky válečných poškozenců.

(11) Pro příjmy ze služeb uvedených v § 4, odst. 2., zákona platí v případě, uvedeném v předešlém odstavci pod č. 2., ustanovení o všeobecné hranici, vylučující z nároku na důchod i o zvyšování této hranice (§§ 2 a 3 zákona); považují se za příjmy z činnosti hospodářsky nesamostatné, takže se započítávají vždy pouze polovičkou.

(12) Ustanovení § 4, odst. 2., zákona platí jen po dobu, po kterou má válečný poškozenec požitky ze služebního poměru tam uvedeného; změna v požitcích válečního poškozence, vyplývající z okolností, že byl do takovýchto služeb přijat anebo z nich propuštěn, provede se ihned od prvního dne měsíce následujícího přijetí do služeb (propuštění ze služby).

(13) V případě, že válečný poškozenec má z takového služebního poměru požitky podstatně nižší, než jaké mají jiní zřízení téže kategorie služební, platí o těchto požitcích pouze ustanovení o všeobecné hranici (§§ 2 a 3 zákona), nikoliv také ustanovení § 4, odst. 2., zákona.

(14) Příklad: Válečný invalida, neschopný z 55% výdělku, jenž byl po vzniku nároku na důchod podle tohoto zákona přijat do služeb státu a pod. za týchž pracovních podmínek, za jakých jsou přijímáni jiní zřízení téže kategorie služební, a jehož služební požitky z tohoto poměru činí na př. 12.000 Kč ročně (z čehož se podle § 4, odst. 11., tohoto nařízení započítává pouze 6000 Kč) — jemuž by tedy jinak příslušel invalidní důchod 1440 Kč — má po dobu, po kterou má požitky z to-

hoto služebního poměru, nárok na poloviční důchod ročních 720 Kč, z něhož se počítají další případné požitky (v uvedeném případě drahotní přírážka 360 Kč ročně); činí-li v uvedeném případě požitky ty 12.800 Kč ročně (t. j. započítáno polovičkou 6400 Kč), obdrží na požitcích 680 Kč ročně ($6000 + 720 + 360 - 6400 = 680$), t. j. drahotní přírážku 360 Kč a 320 Kč na invalidním důchodu; činí-li v daném případě jeho služební požitky 14.160 Kč ročně nebo více, nemá vůbec nároku na požitky válečního poškozence.

(15) Má-li válečný poškozenec příjem jednak ze služebního poměru, jmenovaného v § 4, odst. 2., zákona, jednak také příjem jiný, platí pro něj obdobně ustanovení § 4, odst. 5., tohoto nařízení.

K § 5.

(1) Ministerstvo sociální péče může v dohodě s ministerstvem financí v jednotlivých zvláštního ohledu hodných případech přiznati důchod válečným poškozencům úplně osleplým nebo úplně výdělku neschopným a odkázaným na pomoc osob třetích (úplným mrzákům), i když jejich příjem jest vyšší než hranice, vypočítaná podle §§ 2 a 3 zákona, anebo převyšuje-li částku, uvedenou v § 4, odst. 1., zákona. To platí zvláště v případech, kde tyto osoby docilují takového příjmu vlastní prací.

(2) Ustanovení § 5, odst. 2., zákona možno použiti zvláště v případě, kdy válečný invalida s výdělečnou schopností, sníženou aspoň o 50%, na něhož by se jinak ustanovení odstavce 1. téhož paragrafu nevztahovalo, přiučil se po události zakládající nárok na důchod invalidní novému povolání a docílil v něm vlastní pílí pracovního příjmu, jenž se přibližuje příjmu osob zdravých, zaměstnaných za přibližně stejných podmínek.

(3) Totéž platí o osobách, které si založily v době po události zakládající nárok na důchod hospodářsky samostatnou existenci pomocí státní správy (propůjčením nějakého podniku, vyjímaje podniky, jmenované v § 4, odst. 1., zákona, půjčkou do obchodu nebo živnosti a pod.) a které přes těžkou svoji vadu použily státní pomoci vlastním obzvláštním příčiněním s mimořádným prospěchem.

(4) V případech zvláštního ohledu hodných může býti použito tohoto výjimečného ustanovení i tehdy, vrátili-li se válečný invalida k povolání, jež měl před událostí zakládající nárok na důchod invalidní.

(5) Ustanovení §§ 1 až 5 zákona i tohoto nařízení, vztahují se obdobně na všechny

drůhy válečných poškozců, uvedených v § 1 tohoto nařízení.

K § 7.

Snížení výdělečné schopnosti zjistí se sociálně-lékařskými komisemi, ustanovenými na základě nařízení vlády republiky Československé ze dne 23. dubna 1919, č. 224 Sb. z. a n., a ze dne 29. října 1919, č. 575 Sb. z. a n., případně způsobem, zavedeným nařízením, vydaným na základě § 26, odst. 3., zákona (vládní nařízení ze dne 8. června 1922, č. 181 Sb. z. a n.).

K § 8.

Částečný důchod invalidní činí:

Při snížení výdělečné schopnosti o	procent plného důchodu invalidního	t. j. Kč
aspoň 20%, ale méně než 25%	20	360.—
aspoň 25%, ale méně než 35%	30	540.—
aspoň 35%, ale méně než 45%	40	720.—
aspoň 45%, ale méně než 55%	50	900.—
aspoň 55%, ale méně než 65%	60	1440.—
aspoň 65%, ale méně než 75%	70	1680.—
aspoň 75%, ale méně než 85%	80	1920.—
aspoň 85%	100	2400.—

K § 10.

(1) Za nezaopatřeno se považuje dítě dotud, pokud otec jest nucen přispívat k jeho výživě. Provádání dcery jest považováti za její zaopatření.

(2) Příplatek na dítě nepřísluší v tom případě, kdy invalida o své dítě nepečuje, anebo když dítě jest výdělečně činné v té míře, že dostatečně přispívá k své výživě. Za výdělečnou činnost v tomto smyslu se tedy nepokládá na příklad, nemá-li dítě mzdu podle kolektivní smlouvy anebo naturální zaopatření jako ostatní dělníci jeho kategorie. Příplatek nepřísluší také v případě, má-li dítě vlastní značný majetek. Invalida jest povinen prokázati všechny okolnosti, tvořící podmínku nároku na příplatek pro dítě.

(3) Příplatek na manželku jest příznati pouze v tom případě, je-li prokázáno, že manželka nemá možnosti býti výdělečně činná, na př. proto, že není v jejím bydlišti příležitosti k výdělečné činnosti, anebo že jí v tom brání důležité okolnosti, jako na př. její zdravotní stav aneb výchova jejích dětí. Nestáčí tedy prokázati pouhou skutečnost, že manželka není výdělečně činná, nýbrž jest prokázati, že výdělečně činná býti nemůže.

(4) Okolnosti, vztahující se na zdravotní stav, jest prokázati vysvědčením lékaře veřejné služby zdravotní, okolnosti ohledně hospodářských a majetkových poměrů potvrzením obecního úřadu a okresní správy politické (administrativní vrchnosti I. stolice).

K § 11.

(1) Událostí, zakládající nárok na důchod invalidní, rozumí se:

1. poranění aneb úraz, které utrpěl voják (osoba povoláná k válečným úkonům, zajatec, rukojmí) za vojenské služby válečné (za válečných úkonů, v zajetí), pokud poranění (úraz) jest v příčinné spojitosti se službou válečnou (úkony válečnými, zajetím);

2. choroba, vzniklá (ať již získaná či zhoršená) u vojína (osoby povoláné k válečným úkonům, zajatce, rukojmí) následkem vojenské služby válečné (válečných úkonů, zajetí), pokud choroba ta jest v příčinné spojitosti se službou válečnou (válečnými úkony, zajetím).

(2) Onemocnění, jež má tvořiti podklad pro nárok na lékařskou pomoc a léky, nemusí sice býti táž choroba, pro kterou byl invalida uznán válečným invalidou, ale musí býti v příčinné spojitosti s řečenou chorobou.

(3) Onemocní-li invalida následkem události, zakládající nárok na důchod invalidní, jest se mu obrátiti na okresní úřadovnu, příslušnou podle místa bydliště, výjimečně pobytu invalidova. Jen v nejnutnějších případech může se invalida ucházeti o pomoc přímo u lékaře veřejné služby zdravotní. Okresní úřadovna pro péči o válečné poškozence rozhodne ihned o tom, zda se lékařská pomoc a léky invalidovi povolují, a určí, ku kterému lékaři se má invalida obrátiti. Rozhodnutí o tom, má-li invalida býti odevzdán k léčení na státní náklad do léčebného ústavu, jest vyhrazeno Zemskému úřadu pro péči o válečné poškozence na základě lékařského dobrozdání. Zemský úřad rozhodne také o tom, do kterého léčebného ústavu má býti invalida odevzdán. Pouze ve velmi nutných případech může prozatímně o odevzdání invalidy do léčebného ústavu na státní náklad rozhodnouti též příslušná okresní úřadovna pro péči o válečné poškozence, ovšem s dodatečným souhlasem příslušného Zemského úřadu. Podrobnější předpisy o organizaci lékařské pomoci, poskytování léků a odevzdání invalidů do léčebných ústavů k léčení na státní náklad vydá ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem veřejného zdravotnictví a tělesné výchovy a s ministerstvem financí.

(4) Na písemný poukaz Zemského úřadu, případně okresní úřadovny pro péči o válečné poškozence, bude-li tato k tomu zvláště způsobilá, jest invalida oprávněn u železniční pokladny žádati vydání bezplatné jízdenky třetí třídy osobního vlaku ze stanice místa bydliště (výjimečně pobytu) do stanice nejbližší léčebnému ústavu, do něhož byl poukázán.

(5) Zmíněným onemocněním nevzniká ještě nárok na případné zvýšení důchodu invalidního; zhorší-li se však onemocněním tím podstatně zdravotní stav invalidův a není-li zhoršení to rázu pouze přechodného, může invalida podle § 29, odst. 3., zákona požadovati u Zemského úřadu pro péči o válečné poškozence přiměřené zvýšení svého důchodu.

(6) Lékárny jsou povinny účtovat léky, předepsané válečným invalidům, na státní náklad podle sazeb, platných pro nemocenské pokladny.

(7) Úhrnnými požitky podle § 11, odst. 2., zákona jest rozuměti důchod, jakož i případně další požitky [§ 2, oddíl c), odst. 2., tohoto nařízení].

(8) Příklad: Byl-li za podmínek § 11, odst. 1., zákona odevzdán válečný invalida, jehož výdělečná schopnost byla snížena o 55%, ženatý, otec dvou dětí mladších 18 let, k léčení do ústavu, příslušející po dobu jeho ošetřování v léčebném ústavě jeho rodinné požitky 1512 Kč ročně (t. j. polovina základního důchodu [1440 Kč] a drahotní přírážky [720 Kč], tedy $\frac{2160}{2}$ Kč a nezkrácené příplatky na manželku a děti 432 Kč [$3 \times 144 = 432$], celkem tedy 1512 Kč). Totéž platí obdobně i v případě, byl-li válečný invalida umístěn na státní náklad v nějakém ústavě ke školení.

(9) Byla-li by však v uvedeném případě výživa rodiny takového válečného invalidy jeho pobytem v léčebném ústavě ohrožena, jsouc podstatně závislou od jeho pracovního příjmu, příslušející rodinné po dobu ošetřování v ústavě požitky 2520 Kč ročně (t. j. polovina základního důchodu invalidy 100%ního [2400 Kč] a drahotní přírážky [1200 Kč], tedy $\frac{3600}{2}$ Kč a nezkrácené příplatky na manželku a děti 720 Kč [$3 \times 240 = 720$], celkem tedy 2520 Kč). Ustanovení tohoto odstavce neplatí v případě, je-li invalida umístěn na státní náklad v nějakém ústavě ke školení.

(10) Požívají-li příslušníci rodiny válečného invalidy, který jest pojištěn pro případ ne-

moci, dávek podle zákona o nemocenském pojištění dělníků anebo podle stanov nemocenské pokladny, nemění to ničeho na způsobu stanovení výše požitků pro jeho rodinu, jak uvedeno příkladem v odstavci 8.; obdobné použití předchozího odstavce 9. nemá však v tomto případě místa.

(11) Invalida jest povinen v případě onemocnění udati při přihlášce o léčení své nynější zaměstnání, aby bylo možno zjistiti, zda jest nemocensky pojištěn, případně zda jeho rodina má nárok na zákonné aneb statutární dávky. Neučinil-li tak a byly-li jeho rodinné vypláceny neoprávněně požitky invalidy 100%ního (odst. 9.), jest Zemský úřad pro péči o válečné poškozence oprávněn sraziti s budoucího důchodu přeplatek takto vzniklý (t. j. rozdíl mezi polovičními požitky invalidy 100%ního a polovičními požitky, jež by mu náležely podle skutečného snížení výdělečné schopnosti).

(12) Váleční invalidé, poukázání ke školení, jsou oprávněni na písemný poukaz Zemského úřadu pro péči o válečné poškozence žádati u železniční pokladny vydání bezplatné jízdenky třetí třídy osobního vlaku ze stanice místa bydliště do stanice ústavu, do něhož byli poukázáni ke školení.

K § 12.

(1) Jsou-li váleční invalidé pojištěni povinně pro případ nemoci za podmínek zákona o pojištění dělníků pro případ nemoci a zákonů tento zákon měnících a doplňujících, jsou plnoprávními členy nemocenských pokladen. Nemocenské pokladny mají vůči válečným invalidům, u nich pojištěným, stejné povinnosti jako vůči ostatním pojištěncům; rovněž jsou povinny zachovávat se vůči pojištěncům, kteří jsou válečnými invalidy, stejným způsobem, ať jde o nemoc vzniklou (zhoršenou) v souvislosti s vojenskou službou, či o nemoc vzniklou (zhoršenou) mimo takovou souvislost.

(2) Onemocní-li válečný invalida a nelze-li prokázati, že toto onemocnění jest v souvislosti se službou vojenskou, konanou za světové války (s válečnými úkony, konanými za světové války, se zajeťím), a byl-li dotčený v době onemocnění pojištěn pro případ nemoci, není zde žádné náhradní povinnosti se strany státu.

(3) Onemocní-li válečný invalida, pojištěný pro případ nemoci, následkem události, zakládající nárok na důchod invalidní (§ 11, odst. 1., zákona a § 11, odst. 1., tohoto nařízení), jest zde v době do 3 let od vyhlášení zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., povinn-

nost náhradní se strany státu, jemuž přísluší péče o válečné poškozence. Dostalo-li se v tomto případě invalidovi od nemocenské pokladny, jejímž jest členem, dávek podle zákona o pojištění dělníků pro případ nemoci anebo podle stanov pokladny, může nemocenská pokladna požadovati na státu náhradu výdajů takto vzniklých. Nárok na náhradu jest zde jen v tom případě, že invalida měl v době onemocnění nárok na léčení na státní útraty podle § 11 zákona anebo podle podrobnějších předpisů, vydaných ministerstvem sociální péče. Dojde-li k úhradě, budou zvýšené náklady nemocenské pokladny uhrazeny v plné výši, nejen do výše nákladu, jež by byl býval na onemocnělého vynaložil stát.

(4) Nárok nemocenské pokladny budiž touto ohlášen příslušnému Zemskému úřadu pro péči o válečné poškozence s největším urychlením, nejdéle do 6 měsíců ode dne, kdy jí bylo onemocnění hlášeno; súčtování budiž jí provedeno nejdéle do 6 měsíců od posledního poskytnutí dávek. Zemský úřad jest oprávněn přezkoušeti, zda nemoc byla v souvislosti s událostí, zakládající nárok na důchod (§ 11, odst. 2., tohoto nařízení), zda vyúčtování odpovídá skutečnému stavu a zda nemocenská podpora byla placena skutečně pouze v době, kdy člen podle lékařského vysvědčení byl práce neschopen.

(5) Bylo-li onemocnění hlášeno nemocenské pokladně později než dne 16. března 1923, nemůže nemocenská pokladna vyžadovati na státu náhradu nákladů. Nemocenská pokladna jest však i nadále povinna poskytovat pojištěncům válečným invalidům dávky podle zákona i stanov stejně jako jiným pojištěncům.

K § 13.

(1) Ježto lze při chorobě (§ 11, odst. 1., č. 2., tohoto nařízení) — na rozdíl od poranění (§ 11, odst. 1., č. 1., tohoto nařízení) — těžko stanovit okamžik události, zakládající nárok na důchod invalidní, víže se tato událost v příčině vdov, jejichž manžel zemřel následkem choroby, teprve na okamžik trvalého propuštění z činné služby vojenské (z válečných úkonů, ze zajetí).

(2) Uzavřel-li voják, jenž následkem poranění zemřel ještě v činné službě vojenské neb jenž při sociálně-lékařské prohlídce byl uznán válečným invalidou následkem poranění, sňatek po tomto poranění neb uzavřel-li voják, jenž při sociálně-lékařské prohlídce byl uznán válečným invalidou následkem choroby, sňatek po svém trvalém propuštění z činné služby

vojenské, má vdova po něm nárok na důchod vdovský jediné za podmínek § 14 zákona; nejsou-li splněny podmínky § 14 zákona, může ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem financí podle volného svého uvážení přiznati vdově důchod vdovský, ale tu pak vždy v zákonné výši.

(3) Vdova jest povinna prokázati všechny okolnosti, jež tvoří podmínky nároku na důchod vdovský; úmrtním listem má také prokázati, že smrt nastala z jiného důvodu, než jaký byl podkladem pro uznání manžela válečným invalidou. V případě, že vdově není možno úmrtní list si opatřiti, jest jí okolnosti rozhodné pro její nárok prokázati aspoň prozatímně jiným věrohodným způsobem, na př.: potvrzením vojenské správy, potvrzením obecního úřadu místa posledního bydliště vojína, případně posledního bydliště vdovy, vidováním okresní správou politickou. Totéž platí i v případě, kdy nárok na důchod vdovský se odvozuje z důvodu, že manžel se stal nezvěstným. Uvedené prozatímní doklady jest buď nahraditi do doby určené čl. III. zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., za podmínek tam uvedených úmrtním listem anebo prokázati, že bylo zahájeno řízení o prohlášení za mrtva.

K § 14.

(1) Aby bylo možno použití výjimečného ustanovení § 14, odst. 1., zákona, jest třeba, aby byly splněny všechny tři podmínky, jichž zákon vyžaduje.

(2) Vstoupí-li žena, která žila s mužem, jenž se stal později válečným invalidou, nepřetržitě aspoň jeden rok jako jeho družka, s tímto mužem ve sňatek po události, zakládající nárok na důchod invalidní, má se za to, že jest splněna podmínka § 14, odst. 1., lit. c), zákona; trvalo-li v tomto případě nepřetržitě spolužití kratší dobu než jeden rok, započítá se doba, po kterou ona žena s tímto mužem žila jako jeho družka, do doby vyžadované podle § 14, odst. 1., lit. c), zákona.

(3) Ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem financí může ve smyslu § 14, odst. 2., zákona přiznati vdovský důchod v uznání hodných případech vdově, která vstoupila až po události, zakládající nárok na důchod invalidní, v sňatek s mužem, s nímž žila před onou událostí jako družka.

K § 15.

Výjimečného ustanovení § 14 zákona nelze, vyjma případů uvedených v § 14 tohoto nařízení, použití obdobně na družky.

K § 17.

(1) Vdovy (družky) bezdětné, jejichž výdělečná schopnost jest snížena méně než o 30 %, nemají vůbec nároku na důchod.

(2) Vdovy (družky) bezdětné, jejichž výdělečná schopnost je snížena aspoň o 30 %, avšak méně než o 50 %, mají nárok na důchod vdovský Kč 600 ročně.

(3) Vdovy (družky), které pečují alespoň o jedno nezaopatřené dítě a u nichž snížení výdělečné schopnosti nedosahuje aspoň 50 %, mají nárok na roční důchod Kč 600.

(4) Vdovy (družky), které pečují aspoň o dvě vlastní nezaopatřené děti mladší 16 let, mají nárok na důchod vdovský Kč 900 ročně bez ohledu na snížení výdělečné schopnosti.

(5) Vdovy (družky), jejichž výdělečná schopnost jest snížena aspoň o 50 %, mají nárok na důchod vdovský Kč 900 ročně bez ohledu na bezdětnost anebo počet dětí, o něž se starají.

(6) Vdovy (družky), které podle předchozích ustanovení mají nárok na důchod a které jsou zcela neschopny k výdělku anebo překročily 55. rok svého věku, mají nárok na příplatek Kč 200 ročně.

(7) Snížení výdělečné schopnosti vdov bude zjištěno, kde toho bude potřeba, způsobem stanoveným nařízením, vydaným na základě § 26, odst. 3., zákona (vládní nařízení ze dne 8. června 1922, č. 181 Sb. z. a n.).

K § 18.

Vdově, jež nežila s manželem v době jeho úmrtí ve společné domácnosti, nepřísluší vůbec nárok na vdovský důchod, nebyl-li manžel povinen přispívat na její výživu.

K § 19.

(1) Nárok vdovy (družky) na odbytné jest posuzovati podle toho, zda by měla vdova (družka) v době provdání nárok na vdovský důchod.

(2) Byla-li vdova úplně vyloučena z nároku na vdovský důchod, na př. použitím ustanovení §§ 2 a 3 nebo 4 zákona, nemá při provdání nároku na odbytné. Totéž platí, byla-li vdova v době provdání méně než 30 % výdělečně neschopna.

(3) Provádá-li se vdova nebo družka, požívající důchodu vdovského, za muže, jenž není státním občanem československým, a ztratí-li tedy jen z tohoto důvodu státní občanství československé, má nárok na odbytné.

(4) § 19, odst. 2., zákona týká se případu, kde vdova nebo družka, která již požívá vdovského důchodu, žije jako družka ve společné domácnosti s nějakým mužem v poměru rovnajícím se fakticky manželství. Aby nárok na důchod opět ožil, jest takovéto vdově (družce) prokázati, že spolužití ve společné domácnosti s dotyčným mužem pominulo. Nárok na odbytné zůstává jí zachován, není-li zde jiných překážek.

K § 20.

(1) Ježto lze při chorobě (§ 11, odst. 1., č. 2.) — na rozdíl od poranění (§ 11, odst. 1., č. 1., tohoto nařízení) — těžko stanoviti okamžik události, zakládající nárok na důchod invalidní, víže se tato událost v příčině sirotek, jejichž otec zemřel následkem choroby, teprve na okamžik trvalého propuštění z činné služby vojenské (z úkonů válečných, ze zajetí).

(2) V případě, že jest nemožno opatřiti úmrtní list aneb odvozuje-li se nárok na důchod sirotčí z důvodu, že otec dítěte se stal nezvěstným, jest postupovati podle obdoby § 13, odst. 3., tohoto nařízení.

(3) Za nezaopatřeno považuje se dítě do- tud, pokud matka (děd, bába) jsou nuceni přispívat k jeho výživě. Provádá-li se sirotek, jest to považovati za jeho zaopatření.

(4) Důchod sirotčí nepřísluší, je-li sirotek výdělečně činný v té míře, že se sám uživí. Nárok na důchod jest však odmítnouti teprve tehdy, kdy jest nepochybně prokázáno, že se sirotek může ze svého výdělku sám živiti, nikoliv ihned v případě, kdy jest pouze známo, že jest výdělečně činný. Za výdělečnou činnost, vylučující z nároku na důchod, se tedy nepokládá na příklad, nemá-li sirotek mzdu podle kolektivní smlouvy anebo naturální zaopatření jako ostatní dělníci jeho kategorie.

(5) Poněvadž důchod sirotčí jest splatný v měsíčních lhůtách (§ 30 zákona), přísluší důchod sirotčí až do konce měsíce, v němž sirotek dokoná 18. rok věku, nebo v němž před touto dobou přestane býti nezaopatřeným.

K § 21.

Nárok na sirotčí důchod mají nemanželské děti, když nemanželské otcovství bylo soudně zjištěno neb mimosoudně uznáno; důkaz o tom musí podati zákonný zástupce dítěte.

K § 24.

Není-li vdovy (družky), jež by měla nárok na důchod vdovský, nesmí důchod všech si-

rotků (manželských i nemanželských) převýšiti částku 2400 Kč ročně.

K § 25.

(1) Za neschopné výdělku považují se oni předkové, jejichž výdělečná schopnost byla snížena aspoň o 75%. Snížení výdělečné schopnosti bude zjištěno způsobem stanoveným nařízením vydaným na základě § 26, odst. 3., zákona (vládní nařízení ze dne 8. června 1922, č. 181 Sb. z. a n.).

(2) Podmínky nároku jsou předkové povinni prokázati. O úmrtním listu, případně o dokladu nezvěstnosti platí obdobně ustanovení § 13, odst. 3., tohoto nařízení.

(3) Omezení uvedené v § 25, odst. 1., zákona, totiž že jednotlivý důchod předka nesmí přesahovati Kč 400 ročně, platí i pro ostatní osoby, jimž možno přiznati důchod předkův (§ 25, odst. 2. a 3., zákona).

(4) Adoptivním rodičům jest možno přiřknouti důchod, jsou-li splněny podmínky § 25, odst. 2., zákona.

K § 25 a).

O podmínkách, za nichž lze přiřknouti důchod sourozencům, platí obdobně tatáž ustanovení jako o předcích, pokud nestanoví zákon pro ně přísnějších podmínek (úplná neschopnost k výdělku; průkaz, že jediné padlý či zemřelý sourozenec poskytoval jim skutečně výživu z důvodu výdělečné neschopnosti).

K § 26.

(1) Nárok na důchod vdovský, sirotčí neb předkův uplatňuje se podáním řádně vyplněné a doložené přihlášky.

(2) Okresní úřadovny pro péči o válečné poškozence budou stranám nápomocny při vyplnění přihlášek za předpokladu, že strany předloží všechny doklady nutné k řádnému a přesnému vyplnění přihlášky.

(3) Řádně vyplněné a doložené přihlášky nutno v tuzemsku podati neb zaslati okresní úřadovně pro péči o válečné poškozence, příslušné podle místa bydliště vdovy (sirotků, předkův); v cizině příslušnému zastupitelskému úřadu Československé republiky.

(4) Zmíněné okresní úřadovny (v cizině zastupitelské úřady) jsou povinny postarati se o případné nutné doplnění přihlášky a zašlou ji pak příslušnému Zemskému úřadu pro péči o válečné poškozence, jenž rozhodne o přiznání důchodu.

(5) Invalidé, kteří se přihlásili k sociálně-lékařské prohlídce (v tuzemsku podle vládního nařízení ze dne 23. dubna 1919, č. 224 Sb. z. a n., v cizině podle vládního nařízení ze dne 29. října 1919, č. 575 Sb. z. a n.) aneb k prohlídce stanovené nařízením vydaným na základě § 26, odst. 3., zákona (vládní nařízení ze dne 8. června 1922, č. 181 Sb. z. a n.), nemusí sice podati přihlášky k uplatňování nároku na důchod invalidní, ježto o přiznání důchodu toho rozhodne příslušný Zemský úřad pro péči o válečné poškozence z moci úřední, ale jsou povinni prokázati přímo Zemskému úřadu, že příjem jejich nepřesahuje hranice, vylučující nárok na důchod.

(6) Sirotci, jimž zemře matka, nemusí nárok svůj na zvýšený důchod sirotčí (§ 23, odst. 2., zákona) uplatňovati formální přihláškou, nýbrž stačí pouhé předložení úmrtního listu matčina, s údajem případné změny poručníka, příslušnému Zemskému úřadu pro péči o válečné poškozence.

(7) Aby přihláška o důchod mohla býti považována za učiněnou, jest žadatel povinen doložiti ji řádně všemi doklady. Úřady pro péči o válečné poškozence jsou povinny vyvzati žadatele k doplnění přihlášky.

(8) Je-li však zřejmo anebo možno-li míti důvodně za to, že válečný poškozenec nedoplňuje dokladů úmyslně, na př. z důvodu, aby co nejdéle protáhl pro sebe výhodné vyplácení vyživovacích příspěvků, a je-li právě zmíněná výzva bezvýsledná, vydá Zemský úřad straně písemné rozhodnutí, kterým se jí určuje lhůta, do které má doplniti přihlášku anebo věrohodně prokázati, že tak učiniti nemohla, při čemž budiž uvedeno, že jinak bude přihláška považována za neučiněnou a strana s nárokem na důchod odmítnuta s poukazem na § 26, odst. 5., zákona. Lhůta tato nesmí býti kratší 90 dnů, počítajíc ode dne doručení rozhodnutí. Do tohoto rozhodnutí lze si ve lhůtě uvedené v § 35 zákona stěžovati k ministerstvu sociální péče.

(9) Není-li přihláška ve lhůtě takto stanovené řádně doložena anebo nemůže-li válečný poškozenec prokázati, že dokladů si beze své viny opatřiti nemohl, považuje se přihláška za neučiněnou a nárok na důchod jest odmítnouti s poukazem na § 26, odst. 5., zákona. O tom se vydá válečnému poškozenci výměr, do něhož přísluší válečnému poškozenci právo stížnosti k ministerstvu sociální péče za podmínek § 35 zákona.

K § 28.

(1) Nároky, které byly dány již v době vyhlášení zákona ze dne 20. února 1920, č. 142

Sb. z. a n., bylo nutno uplatnit podle prováděcího předpisu k § 28 (vládní nařízení ze dne 4. května 1920, č. 346 Sb. z. a n.); lhůtu k jejich přihlášení jest posuzovati podle tohoto ustanovení, pokud nebyla lhůta prodloužena anebo zmeškání lhůty prominuto zákonem ze dne 12. srpna 1921, č. 310 Sb. z. a n.

(2) Vznikla-li událost, zakládající nárok na důchod, teprve po vyhlášení zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., jest nárok přihlásiti do jednoho roku od této události. Vojíní, poranění po vyhlášení uvedeného zákona, musí se do jednoho roku od tohoto poranění přihlásiti k sociálně-lékařské prohlídce, jinak zaniká případný nárok na důchod invalidní, ovšem bez újmy případné výhody § 29, odst. 2., zákona. Pro invalidy následkem choroby (§ 11, odst. 1., č. 2., tohoto nařízení) trvale propuštěné teprve po vyhlášení uvedeného zákona z činné služby vojenské (z válečných úkonů, ze zajetí) nepočíná běh jednoleté lhůty k přihlášce k sociálně-lékařské prohlídce (případně k prohlídce, která vstoupila na její místo podle vládního nařízení ze dne 8. června 1922, č. 181 Sb. z. a n.) před okamžikem onoho propuštění z činné služby vojenské (z válečných úkonů, ze zajetí), vše to bez újmy případné výhody § 29, odst. 2., zákona.

(3) Zemře-li válečný invalida po vyhlášení zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., musí jeho vdova (sirotci, předkové) uplatňovati případný nárok na důchod vdovský (sirotčí, předkův) přihláškou do jednoho roku ode dne úmrtí; den úmrtí se do lhůty té nepočítá. Ustanovení o vdovách platí obdobně pro družky (§ 15 zákona).

(4) Přihláška vdov (sirotků, předkův), bydlících neb se trvale zdržujících v cizině, jest učiněna včas, je-li podána ve lhůtě uvedené v §§ 28 a 29 zákona u příslušného zastupitelského úřadu našeho v cizině, byť i došla k Zemskému úřadu pro péči o válečné poškozence v Praze teprve po projití oné lhůty.

K § 29.

(1) Po uplynutí tří let od vyhlášení zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., nemůže uplatňovati nárok na něm založený nikdo, kdo byl odmítnut z důvodu, že nebyl válečným poškozenec. Ustanovení to nevztahuje se však na případy opětového uplatňování nároku na důchod, byl-li válečný poškozenec při dřívějším uplatňování svého nároku vyloučen z jiného důvodu.

(2) Tříletá lhůta netýká se tedy na př. případu, kdy úmrtím bližšího předka bylo umož-

něno uplatňování nároku předka vzdálenějšího, nebo kdy úmrtím matky sirotci nabývají práva na zvýšený důchod podle § 23, odst. 2., zákona, nebo kdy nastalou neschopností (snížením schopnosti) k výdělku anebo dosažením určitého věku vdova nebo předkové nabývají možnosti uplatňovati svůj nárok a pod. Rovněž netýká se lhůta tříletá válečných invalidů, kteří v době vyhlášení zákona neměli nároku na důchod invalidní jen vzhledem k příjmu přesahujícímu hranici vytčenou v § 2 zákona nebo vzhledem k ustanovením § 4 zákona.

(3) Naproti tomu mohou svůj nárok uplatňovati jen do 3 let od vyhlášení zákona, a to přihláškou k sociálně-lékařské prohlídce (anebo k prohlídce, kterou tato bude nahrazena) muži, kteří v době vyhlášení zákona již byli propuštěni z činné služby vojenské (z válečných úkonů, ze zajetí) jakožto neinvalidé a kteří později tvrdí, že následkem vojenské služby válečné (válečných úkonů, útrap v zajetí) utrpěli ztrátu výdělečné schopnosti aspoň o 20%.

(4) Pro válečné poškozence, kteří se po vyhlášení zákona stanou státními občany Československé republiky na základě ustanovení o nabývání státního občanství provádějících mírové smlouvy, počíná běh promlčecí lhůty uvedené v § 28, případně v § 29, odst. 1., zákona teprve dnem nabytí státního občanství, nepočne-li lhůta v důsledku nedostatku ostatních náležitostí (§ 28, odst. 2. a 3., tohoto nařízení) běžeti později.

(5) Pro válečné poškozence, kteří v den vyhlášení zákona prokazatelně beze své viny a proti své vůli meškali v cizině (na př. vojíní upadnuvší do zajetí a meškavší dne 16. března 1920 na Sibiři, v Rusku a pod.) a mohli se vrátiti do území Československé republiky na př. teprve 2 roky po vyhlášení zákona, počíná běh promlčecí lhůty uvedené v § 28, případně v § 29, odst. 1., zákona teprve dnem jejich návratu.

(6) Zhorší-li se podstatně zdravotní stav válečného invalidy následkem události, zakládající jeho nárok na důchod invalidní (§ 11, odst. 1., tohoto nařízení), může invalida požadovati u příslušného Zemského úřadu pro péči o válečné poškozence přiměřené zvýšení svého důchodu, nejdéle však v době 10 let od přiznání prvotního důchodu. Zemský úřad zjistí způsobem obdobným jako u prvotní přihlášky, zda jest žádost invalidova oprávněna.

(7) Po uplynutí deseti let od vyhlášení zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., nelze více uplatňovati nároků na něm, či

na zákoně ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., založených, které by nebyly co do základu dány již před uplynutím této doby.

K § 30.

(1) Ode dne účinnosti zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., t. j. od 1. května 1920, příslušejí za předpokladu, že splněny jsou všechny zákonem stanovené náležitosti, důchody, jakož i ostatní požitky podle tohoto zákona, těmto osobám:

1. **důchod invalidní:** válečným invalidům, kteří byli propuštěni z činné služby vojenské (z válečných úkonů, ze zajetí) před 1. květnem 1920 a u nichž bylo zjištěno sociálně-lékařskou komisí (případně způsobem stanoveným vládním nařízením ze dne 8. června 1922, č. 181 Sb. z. a n.), že snížení výdělečné schopnosti o nejméně 20% následkem válečné služby vojenské (válečných úkonů, úttrap v zajetí) nastalo nejpozději 30. dubna 1920;

2. důchod vdovský:

a) vdovám (družkám) po vojínech (osobách povoláných k válečným úkonům, zajatcích neb rukojmích), kteří padli nebo zemřeli před 1. květnem 1920,

b) manželkám (družkám) vojínů (osob povoláných k válečným úkonům, zajatců neb rukojmí), kteří se stali nezvěstnými před 1. květnem 1920;

3. **důchod sirotčí:** dětem (adoptivním dětem) vojínů (osob povoláných k válečným úkonům, zajatců neb rukojmí), kteří padli, zemřeli neb se stali nezvěstnými před 1. květnem 1920;

4. **důchod předkův:** rodičům (prarodičům) vojínů (osob povoláných k válečným úkonům, zajatců neb rukojmí), kteří padli, zemřeli neb se stali nezvěstnými před 1. květnem 1920.

(2) Vznikla-li událost, zakládající nárok na důchod, teprve dne 1. května 1920 anebo později, příslušejí důchody, jakož i ostatní požitky podle zákona od 1. dne měsíce následujícího po této události. Na př.: Důchod vdovský (sirotčí, předkův) přísluší tedy v případech, kdy manžel (otec, syn) zemřel 1. května 1920 nebo později, od 1. dne měsíce následujícího po tom, co zemřel manžel (otec, syn).

(3) Důchody, jakož i ostatní požitky, podle zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n.,

zvýšené, příslušejí osobám, jmenovaným v předchozích dvou odstavcích, ode dne účinnosti uvedeného zákona, t. j. od 1. února 1922, za předpokladu, že nárok vznikl před počátkem účinnosti tohoto zákona (jinak od 1. dne měsíce následujícího události, zakládající nárok na zvýšený důchod).

(4) Je-li nárok na důchody, jakož i ostatní požitky založen teprve v zákoně ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., případně může-li býti důchod přiřknut teprve na základě tohoto zákona, příslušejí požitky (případně jest důchod přiřknouti) od 1. února 1922, v případě, že událost, zakládající nárok na důchod, vznikla teprve dne 1. února 1922 anebo později, od 1. dne měsíce následujícího této události.

(5) Válečným poškozcům, kteří se stali nebo stanou státními občany Československé republiky po vyhlášení zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., příslušejí (případně mohou býti přiřčeny) požitky od prvního dne měsíce následujícího po tom dni, od kterého jest je podle příslušných platných ustanovení pokládati za státní občany československé, jsou-li splněny ostatní podmínky, nárok odůvodňující. Vznikla-li událost, zakládající nárok na důchod, po tomto dni, příslušejí (mohou býti přiřčeny) požitky od prvního dne měsíce následujícího této události.

(6) Ježto Zemské úřady pro péči o válečné poškozence mohou vzhledem k velkému počtu případů přiznati, vyměřiti a poukázati důchody jen postupně, budou vojenské zaopatřovací požitky (invalidní pense a příplatek za zranění) podle zákona ze dne 27. prosince 1875, č. 185 ř. z., případně uherského zák. čl. LI. z roku 1875 doplněného zák. čl. XVI. z roku 1896, vdovská pense a vychovávací příspěvky podle zákona ze dne 19. března 1907, č. 86 ř. z., a 27. dubna 1887, č. 41 ř. z., případně podle uherských zák. čl. XVI. z roku 1907 a čl. XX. z roku 1887 ve znění zák. čl. X. z roku 1891 a zák. čl. IV. z roku 1896, státní vyživovací příspěvky podle zákona ze dne 30. září 1919, č. 530 Sb. z. a n., a státní příplatky podle zákona ze dne 28. března 1918, č. 119 ř. z., případně uherského zák. čl. XV. z roku 1915, vypláceny prozatím dále až do doby, kdy bude — se zpětnou účinností — poukázán důchod podle tohoto zákona, ovšem vzhledem k § 40 zákona proti zúčtování na tento důchod.

(7) Jakmile Zemský úřad pro péči o válečné poškozence přizná a vyměří důchod, oznámí to s údajem dne, od kterého hodlá důchod

poukázati k pravidelné výplatě (v tuzemsku prostřednictvím poštovního úřadu šekového, v cizině prostřednictvím našich zastupitelských úřadů) jednak vojenské pensijní likvidatuře, jednak bernímu úřadu (v cizině příslušnému zastupitelskému úřadu) se žádostí, aby od onoho dne zastavena byla výplata jednak vojenských zaopatřovacích požitků, jednak státního vyživovacího příspěvku a státního příplatku; vojenská pensijní likvidatura, případně berní úřad (zastupitelský úřad v cizině) sdělí na to neprodleně Zemskému úřadu pro péči o válečné poškozence, jaký celkový peníz budou tvořiti u dotyčného důchodce vojenské zaopatřovací požitky, případně státní vyživovací příspěvky a státní příplatky od 1. května 1920 až do dne, od kterého hodlá Zemský úřad poukázati důchod k výplatě.

(8) Zemský úřad pro péči o válečné poškozence provede pak s dřívějším likvidujícím nebo censurujícím účetním orgánem zúčtování těchto vojenských zaopatřovacích požitků (případně státních vyživovacích příspěvků a státního příplatku) na důchod přiznaný podle zákona o požitcích válečných poškozenců.

Příklad:

(9) Válečnému invalidovi N., jenž pobírá za sebe invalidní pensi ročních 72 Kč, příplatek za zranění ročních 192 Kč a státní příplatek podle zákona ze dne 28. března 1918, č. 119 ř. z., ročních 576 Kč (648 Kč — 72 Kč invalidní pense), za manželku a 14leté dítě pak státní vyživovací příspěvek denních 4 Kč, bude přiznán Zemským úřadem pro péči o válečné poškozence od 1. května 1920 invalidní důchod ročních 1800 Kč s příplatkem na dítě ročních 180 Kč a s drahotní přírážkou (až do konce 1920) měsíčních 75 Kč; hodlá-li tudíž Zemský úřad pro péči o válečné poškozence počítati s výplatou důchodu od 1. září 1920, bude nutno na tento důchod zúčtovat:

a) invalidní pensi a příplatek za zranění za dobu od 1. května do 31. srpna 1920 ($4 \times 6 \text{ Kč} + 4 \times 16 \text{ Kč}$) = 88 Kč, jichž výplata se děje vojenskou pensijní likvidaturou, a

b) státní příplatek invalidův a státní vyživovací příspěvek za dobu od 1. května do 31. srpna 1920 ($4 \times 48 \text{ Kč} + 123 \times 4 \text{ Kč}$) celkem 684 Kč, jichž výplata se děje berním úřadem.

(10) Poněvadž za dobu od 1. května do 31. srpna 1920 připadá na důchod invalidní s příplatkem na dítě a s drahotní přírážkou cel-

kem 960 Kč ($4 \times 150 \text{ Kč} + 4 \times 75 \text{ Kč} + 4 \times 15 \text{ Kč}$), zúčtuje se z toho 772 Kč na vojenské zaopatřovací požitky, státní příplatek a státní vyživovací příspěvky, takže Zemský úřad pro péči o válečné poškozence poukáže válečnému invalidovi N. za dobu od 1. května do konce srpna 1920 efektivně doplatek 188 Kč a od 1. září 1920 počínajíc běžný důchod.

(11) Obdobně dlužno postupovati při poukazech důchodů, na něž vznikl nárok teprve po započetí účinnosti zákona.

(12) Pakli Zemský úřad pro péči o válečné poškozence výměrem (§ 33 zákona) důchodu nepřizná, oznámí to rovněž úřadům, v odst. 7. jmenovaným, jež další výplatu tamtéž uvedených požitků ihned zastaví. Odvolání neb stížnost (§ 35 zákona) nemají co do zastavení těchto požitků odkladacího účinku.

(13) Válečným poškozencům bydlícím v cizině (§ 26, odst. 2., zákona) vyplácejí se požitky, není-li poštovního styku s dotyčnou cizí zemí, prostřednictvím zastupitelských úřadů, a sice v měně onoho státu, v němž se trvale zdržují. Požitky se přepočítají na měnu dotyčného státu v přepočítacím kursu, který čas od času dle potřeby určí ministerstvo sociální péče v dohodě s ministerstvem financí.

K § 31.

(1) Zjistí-li Zemský úřad pro péči o válečné poškozence, že příjem válečného poškozence-důchodce v předchozím kalendářním roce překročil hranici § 2 zákona, musí další výplatu důchodu ihned zastaviti; totéž platí v jiných obdobných případech uvedených v prováděcích předpisech k §§ 2 až 4. Rovněž jest zastaviti důchod v případě, zjistí-li se, že důchod byl válečnému poškozenci přiřknut neprávem následkem jeho nesprávných údajů; totéž platí v případech úmrtí důchodce, nedovoleného odchodu důchodce do ciziny, v případě, že důchodce odmítl bezdůvodně přijmouti zaměstnání uvedené v § 4 zákona anebo máje již toto zaměstnání bezdůvodně je opustil; dále v případě úplné kapitalisace důchodu a v případě zbavení důchodce volebního práva do obcí trestním rozsudkem. V posledním případě se důchod zastaví pouze na tu dobu, po kterou důchodce jest omezen ve výkonu svých občanských práv; jakmile tedy důchodce jest opět v plném jich užívání, oživne též jeho nárok na důchod.

(2) Soudy jsou povinny sdělití příslušnému Zemskému úřadu pro péči o válečné poškozence:

1. každý rozsudek, jímž byl válečný poškozenec zbaven volebního práva do obcí, (§ 3, č. 4., zákona ze dne 31. ledna 1919, č. 75 Sb. z. a n.);

2. každé úmrtí válečného poškozence, o němž zvěděly z úmrtního zápisu.

(3) Povinnost sdělití úmrtí válečného poškozence příslušnému Zemskému úřadu postihuje též správce úmrtních matrik a notáře, pokud obstarávají úmrtní zápisy.

(4) Invalidní důchod dlužno zastaviti, zjistí-li se dodatečnou prohlídkou sociálně-lékařskou (předsevzatou na základě vládního nařízení ze dne 23. dubna 1919, č. 224 Sb. z. a n., anebo ze dne 29. října 1919, č. 575 Sb. z. a n., případně na základě vládního nařízení ze dne 8. června 1922, č. 181 Sb. z. a n.), že následkem zlepšení zdravotního stavu dotyčného válečného invalidy snížení jeho výdělečné schopnosti nedosahuje již 20%; vdovský důchod dlužno zastaviti, zjistí-li se dodatečnou prohlídkou na základě vládního nařízení ze dne 8. června 1922, č. 181 Sb. z. a n., že následkem zlepšení zdravotního stavu dotyčné vdovy snížení její výdělečné schopnosti nedosahuje již 30%.

(5) Zjistí-li se podobným způsobem, že výdělečná schopnost invalidy se podstatně zlepšila, sníží Zemský úřad přiměřeně dosavadní důchod.

(6) Provdá-li se vdova (družka), dlužno důchod ihned zastaviti; ostatně dlužno postupovati podle § 19 zákona.

(7) Příplatek na děti se zastaví, není-li zde důvodu pro další výplatu (§ 10, odst. 1. a 3., zákona), dosáhne-li to které dítě 18. roku, anebo před dosažením tohoto věku, přestane-li dítě býti nezaopatřeným; podobně je tomu u důchodu sirotčího, není-li zde důvodu pro další výplatu (§ 20, odst. 2. a 3., zákona).

K § 33.

(1) Výměr vydaný Zemským úřadem pro péči o válečné poškozence osobě, která se hlásila za válečného invalidu, obsahuje v části, která stanoví procento výdělečné neschopnosti, také výrok o tom, že dotyčná osoba byla uznána válečným invalidou; je-li žadatel odmítnut z důvodu, že není vůbec válečným invalidou, obsahuje výměr mimo rozhodnutí o důchodu pouze výrok o neuznání válečným invalidou. V ostatních případech (u vdov, předků) jest stanovení procenta výdělečné způsobilosti uváděti ve výměru pouze tam, kde byla provedena prohlídka na základě § 26, odst. 3., zákona (vládního nařízení ze dne 8.

června 1922, č. 181 Sb. z. a n.). Ve výměru, vydaném na základě § 26, odst. 5., zákona, není třeba v žádném případě uváděti procento výdělečné neschopnosti (§ 26, odst. 9., tohoto nařízení).

(2) Ve výměru budiž uvedeno, o které ustanovení zákona se opírá rozhodnutí o důchodu; zvláště budiž uvedeno, byl-li důchod přičten na základě volného uvážení, které ponechává zákon ministerstvu sociální péče (případně v dohodě s ministerstvem financí).

(3) V případě, že důchod byl přiznán, budiž zvláště udáno, co přísluší válečnému poškozenci na jednotlivých požitcích [§ 2, oddíl c), odst. 2. a 3., tohoto nařízení].

K § 35.

(1) Obsahuje-li výměr vydaný podle § 33 zákona pouze rozhodnutí o důchodu, přísluší válečnému poškozenci právo stížnosti ve lhůtě 90 dnů ode dne doručení výměru k ministerstvu sociální péče ohledně nepřiznání nebo výše důchodu.

(2) Obsahuje-li výměr jak stanovení procenta výdělečné nezpůsobilosti, tak rozhodnutí o důchodu, přísluší válečnému poškozenci vedle stížnosti uvedené v odstavci 1. současně právo odvolati se v téže lhůtě k zemské odvolací komisi co do stanovení procenta výdělečné neschopnosti (u osob, hlásících se za invalidy, též co do výroku, jímž nebyly uznány válečnými invalidy).

(3) Odvolání i stížnost lze v uvedené lhůtě podati buď současně nebo odděleně, však vždy ve dvou podáních. Obě podání vyřizují se samostatně; stížnost však v pravidelných případech nebudiž vyřizována dříve než odvolání.

(4) Odvolání i stížnost jest podati buď ústně nebo písemně u okresní úřadovny pro péči o válečné poškozence příslušné podle místa bydliště, případně pobytu válečného poškozence; váleční poškozenec, kteří bydlí aneb se zdržují v cizině, mohou podati odvolání i stížnost u příslušného zastupitelského úřadu Československé republiky. Okresní úřadovny (případně zastupitelské úřady) zašlou ihned odvolání i stížnost příslušnému Zemskému úřadu pro péči o válečné poškozence, který odvolání předloží zemské odvolací komisi pro válečné poškozence, stížnost ministerstvu sociální péče. Bližší ustanovení o řízení před zemskou odvolací komisí obsahuje vládní nařízení ze dne 8. června 1922, č. 181 Sb. z. a n.

(5) Odvolání i stížnost jsou podány ve lhůtě, jsou-li buď odevzdány nejpozději v poslední den lhůty v úředních hodinách přísluš-

nému úřadu anebo nejpozději v tento den prokazatelně podány u poštovního úřadu, třebas byly doručeny příslušnému úřadu po uplynutí lhůty. Do lhůty 90 dnů nezapočítává se den doručení výměru. Je-li poslední den lhůty neděle neb všeobecný svátek, končí lhůta nejbližším dnem všedním.

(6) Bylo-li podáno pouze odvolání co do stanovení procenta výdělečné neschopnosti, jest podle vyřízení tohoto odvolání provést případné změny též v rozhodnutí o důchodu z moci úřední, ovšem pouze změny nutné v důsledku nového stanovení procenta výdělečné neschopnosti.

(7) Je-li podána také stížnost, jest při jejím vyřizování vzít z moci úřední ohled na vyřízení odvolání.

K § 42.

50%ní přírážka se nevyplácí k zvýšení invalidního důchodu podle § 9, k příplatkům na děti a na manželku podle § 10 a k příplatku 200 Kč k vdovskému důchodu podle § 17, odst. 3., zákona; k zvýšenému sirotčímu důchodu podle § 23, odst. 2., se drahotní přírážka vyplácí.

K článku III.

zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n.

(1) Váleční poškozenci, kteří odvozují svůj nárok na důchod od osoby nezvěstné, jsou povinni prokázati, že učinili návrh na zahájení řízení o prohlášení oné osoby za mrtvu, a sice v těchto lhůtách: v případě, že o důchodu bylo pravoplatně (t. j. po proběhnutí lhůty k odvolání a stížnosti anebo po jich vyřízení) rozhodnuto ještě přede dnem 1. února 1922, nejdéle do dne 31. ledna 1923 včetně, v případě, že o důchodu bylo pravoplatně rozhodnuto teprve po 1. únoru 1922, do jednoho roku od tohoto rozhodnutí. Příslušné soudy jsou povinny vydati potvrzení o tom, že byl dotyčnou stranou učiněn návrh na zahájení řízení k prohlášení za mrtva.

(2) Bude-li řízení o prohlášení za mrtva anebo řízení za účelem důkazu smrti skončeno prohlášením dotyčné osoby za mrtvu, pokládá se rozhodnutí soudu za doklad rovnocenný úmrtnímu listu; musí však býti aspoň pravděpodobno, že smrt nastala následkem nějaké okolnosti spojené se službou vojenskou (stačí na př. pravděpodobnost, že nezvěstný zemřel v zajetí).

(3) V případě, že soud neprohlásí osobu tu za mrtvu, anebo zastaví-li řízení pro nedostatek odůvodnění, zastaví Zemský úřad vyplácení důchodu od 1. dne měsíce následujícího

tomuto soudnímu rozhodnutí; byl-li žadatel válečný poškozenec, jsou soudy povinny oznámovati příslušnému Zemskému úřadu pro péči o válečné poškozence, že řízení bylo bezvýsledné anebo že bylo zastaveno pro nedostatek důkazů.

(4) Objeví-li se později, že za mrtvého prohlášený jest na živu, zastaví Zemský úřad ihned vyplácení důchodu. Naproti tomu, nebylo-li řízení skončeno prohlášením za mrtva anebo bylo-li zastaveno pro nedostatek důkazů a prokáže-li se později, že osoba ona skutečně zemřela v příčinné souvislosti se službou vojenskou, válečnými úkony nebo zajetím, oživne opět nárok na důchod. Tento případ nepovažuje se za nové uplatňování nároku a neplatí tedy pro něj lhůta tříletá uvedená v § 29, odst. 1., zákona. Důchod přísluší v tomto případě i zpětně do minulosti za dobu, od které osoba, od níž se nárok na důchod odvozuje, nebyla na živu.

(5) Neučiní-li válečný poškozenec návrhu do lhůty výše stanovené, zastaví se 1. dne měsíce následujícího proběhnutí této lhůty vyplácení důchodu; dokáže-li válečný poškozenec později, že osoba, od níž odvozuje svůj nárok, není na živu, obnoví se vyplácení důchodu, avšak v tomto případě pouze od 1. dne měsíce následujícího tomuto důkazu.

K článku IV. téhož zákona.

(1) Z moci úřední a bez zvláštní žádosti důchodců budou provedeny změny vyplývající vzhledem k zákonu ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., pro výši důchodů ze zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., v těch případech, kde ze spisů nalézajících se v příslušných úřadech lze se vši určitostí jakoukoli pochybnost vylučující seznati, zda se na dotyčné válečné poškozence vztahují změny zákona. Na příklad, jsou-li majetkové poměry válečného poškozence (§§ 2, 3 a 4 zákona) za rok 1921 (což je rozhodné pro vyměření důchodu v roce 1922) dostatečně vyšetřeny, takže lze výsledku tohoto šetření použití i k provedení změn uzákoněných novelou, přizná Zemský úřad pro péči o válečné poškozence z moci úřední a bez další žádosti válečnému poškozenci důchod, dříve na př. pro příliš vysoký příjem zamítnutý, případně důchod již vyplácený zvýší, a to s platností od 1. února 1922.

(2) Zvláště tedy jest bez dalšího šetření a bez zvláštní žádosti strany vyplácti zvýšený důchod za dobu od 1. února 1922:

a) invalidům se schopností výdělečnou sníženou aspoň o 55%;

b) vdovám (družkám), které pečují aspoň o dvě vlastní nezaopatřené děti mladší 16 let aneb které překročily 55. rok svého věku; tento jest též zvýšiti příplatek 120 Kč na 200 Kč;

c) sirotkům;

d) předkům, o nichž jest známo, že jsou výdělků neschopni (na př. na základě lékařského vysvědčení).

(3) Rovněž bez dalšího jest zvýšiti ostatní požitky, které jsou vypláceny na základě důchodu a poměrnou částí jeho. Kde jest již ze spisů známo, že by invalidovi podle novely příslušel příplatek na manželku, jest mu také tento od 1. února 1922 vypláceti.

(4) Sirotkům, kterým důchod přestal již býti vyplácen z důvodu, že dosáhli věku 16 let, kteří však dnem 1. února 1922 nedosáhli ještě věku 18 let, budiž obnoveno vyplácení důchodu od 1. února 1922 až do dosažení 18 let. Totéž platí obdobně o příplatcích na děti invalidů (§ 10, odst. 1., zákona).

(5) V ostatních případech mají váleční poškození povinnost hlásiti se, chtějí-li uplatniti některou jinou změnu vyplývající vzhledem k zákonu ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n., ze zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., do lhůty určené v čl. IV. zákona ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., t. j. nejdéle dnem 31. ledna 1923 včetně. Jinak zaniká jejich nárok a bude s nimi jednáno podle zákona ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n.

(6) Zemským úřadům pro péči o válečné poškozené zůstává v každém případě vyhrazeno právo uvedené v § 31, odst. 1., lit. a), zákona, totiž přezkoumati kdykoliv znovu podmínky důchodu, a důchod pak úplně nebo částečně zastaviti.

K článku V. téhož zákona.

(1) Kdekoli se v tomto nařízení mluví o zákoně bez bližšího označení, jest tím míněn zákon ze dne 20. února 1920, č. 142 Sb. z. a n. (zákon o požitcích válečných poškozených), ve znění opraveném a doplněném zákonem ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n. (novelou k zákonu o požitcích válečných poškozených).

(2) Toto nařízení nabývá účinnosti současně se zákonem ze dne 25. ledna 1922, č. 39 Sb. z. a n., tedy dnem 1. února 1922; současně pozbývá platnosti vládní nařízení ze dne 4. května 1920, č. 346 Sb. z. a n.

(3) Provéstí toto nařízení se ukládá ministru sociální péče v dohodě se účastnými ministry.

Švehla v. r.

Habrman v. r.	Dr. Beneš v. r.
Malypetr v. r.	Dr. Rašín v. r.
Bechyně v. r.	Novák v. r.
Stříbrný v. r.	Srba v. r.
Dr. Hodža v. r.	Udržal v. r.
Šrámek v. r.	Tučný v. r.
Dr. Markovič v. r.	

364.

Zákon ze dne 1. prosince 1922,

jímž se povoluje dodatečný úvěr k podpoře nezaměstnaných a k čelení nezaměstnanosti vůbec.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

Článek I.

Ku provádění zákona o podpoře nezaměstnaných a čelení nezaměstnanosti vůbec ze dne 12. srpna 1921, čís. 322 Sb. z. a n., ve znění zákona ze dne 21. prosince 1921, čís. 482 Sb. z. a n., prodlouženého zákonem ze dne 4. dubna 1922, čís. 115 Sb. z. a n., jakož aby se provádělo nařízení vlády republiky Československé ze dne 19. ledna 1922, čís. 11 Sb. z. a n., povoluje se na rok 1922 nad peníz, ve státním rozpočtu pro rok 1922 uvedený, částka 100.000.000 Kč.

Článek II.

Ministr financí se zmocňuje, aby částku v článku I. uvedenou opatřil úvěrními operacemi, pokud by se nenalezla úhrada ve státním rozpočtu pro rok 1922.

Článek III.

Zákon tento nabude účinnosti dnem vyhlášení.

Ministru sociální péče se ukládá, aby jej provedl v dohodě se zúčastněnými ministry.

T. G. Masaryk v. r.
Švehla v. r.
Habrman v. r.